

Nr 200.

Godkänd av första kammaren den 17 maj 1919.

Godkänd av andra kammaren den 17 maj 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till epidemilag, ävensom tre i ämnet väckta motioner.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 38.)

Till Konungen.

Genom en den 21 februari 1919 dagtecknad proposition, nr 153, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av i statsrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till epidemilag.

I samband med denna proposition har riksdagen till behandling förehaft tre inom riksdagen i anledning av densamma väckta motioner.

Under åberopande av vad som anförts i riksdagens andra lagutskotts av riksdagen godkända utlåtande nr 38, varav ett tryckt exemplar härvid fogas, får riksdagen anmäla, att riksdagen icke kunnat i oförändrat skick antaga det i Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition innefattade lagförslaget, men att riksdagen i anledning av samma proposition samt de i ämnet väckta motionerna för sin del antagit följande

Epidemilag.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Utbyter smittsam sjukdom inom hälsovårdsområde eller är anledning befara, att sådan sjukdom där skall uppstå, åligger det hälsovårdsnämnden att skyndsamt vidtaga erforderliga åtgärder till sjukdomens förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

2 §.

1 mom. Har inom ett hushåll inträffat sjukdomsfall, som giver anledning antaga, att pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförblinring, smittsam hjärnfeber eller rödsot föreligger, åligger det hushållsföreståndaren att, såvida han ej tillkallat läkare, ofördröjligen anmäla sjukdomsfall hos vederbörande tjänsteläkare eller ock därom underrätta i stad hälsovårdsnämnden och på landet hälsovårdsnämndens ordförande eller någon av hälsovårdsnämndens ledamöter eller landsfiskalen i orten eller pastor i församlingen.

I anmälan eller underrättelse, som i detta moment sägs, skall uppgift lämnas om den insjuknades namn, ålder och bostad, sjukdomstecken samt, såvitt möjligt är, tiden för insjuknandet.

2 mom. Har underrättelse, som i 1 mom. omförmäles, inkommit till hälsovårdsnämnd i stad, skall nämnden skyndsamt föranstalta om tillkallande av läkare. Kostnaden för sålunda tillkallad läkares besök skall gäldas av staden.

På landet åligger det ordförande och ledamot i hälsovårdsnämnd, landsfiskal och pastor, då underrättelse, som i 1 mom. sägs, till dem ingått eller till deras kännedom kommit, att flera personer i samma hus eller på samma plats hastigt insjuknat eller avlidit eller att sjukdomsfall eljest inträffat, som giver anledning antaga, att någon av de i 1 mom. angivna sjukdomar är för handen, att, såvida läkare ej redan tillkallats, ofördröjligen anmäla förhållandet för vederbörande tjänsteläkare eller för länsstyrelsen.

3 mom. Läkare, som hos någon, vilken han undersöker eller behandlar, iakttagit sådan sjukdom, som i 1 mom. sägs, är pliktig att,

där sjukdomen veterligen icke förut blivit av annan läkare iakttagen, ofördröjligen till hälsovårdsnämnden i orten göra skriftlig anmälan om sjukdomsfallet. Sådan anmälan skall innehålla uppgift om sjukdomens art, den insjuknades namn, ålder och bostad, dagen för insjuknandet, vad om sjukdomens orsak kunnat utrönas samt de åtgärder, som blivit vidtagna. Formulär till anmälan, som i detta moment avses, fastställas av medicinalstyrelsen.

4 mom. Har provinsialläkare eller extra provinsialläkare mottagit anmälan, som i 1 eller 2 mom. sägs, eller har han annorledes erhållit kännedom om, att sjukdom, som i 1 mom. omförmäles, utbrutit eller antages hava utbrutit inom hans distrikt, skall han, där så prövas vara av behovet påkallat samt annan läkare ej redan med anledning av sjukdomens utbrott besökt platsen och meddelat nödiga föreskrifter, på tjänstens vägnar ditresa. Inträffar ytterligare fall av samma sjukdom och finner vederbörande tjänsteläkare förnyat besök på platsen vara av nöden för åstadkommande av betryggande åtgärder mot sjukdomens spridning, skall han ånyo företaga dylik resa.

5 mom. Finner länsstyrelse efter anmälan eller eljest sådan sjukdom, som i 1 mom. sägs, antagligen vara för handen och har läkare ej redan besökt platsen, åligger det länsstyrelsen att förordna vederbörande tjänsteläkare eller, där denne är förhindrad, annan läkare att, så fort ske kan, ditresa för att meddela föreskrift om den eller de sjukas vård samt anvisning på de åtgärder, som böra vidtagas till förekommande av sjukdomens utbredning.

Har länsstyrelse förordnat annan än tjänsteläkare att företaga dylik resa, åligger det den förordnade läkaren att ställa sig till efter rättelse de i gällande läkarinstruktion för tjänsteläkare givna föreskrifter angående avgivande av rapport över resan.

För resa, som i enlighet med bestämmelserna i detta moment företagits av annan än tjänsteläkare, utgår av statsmedel ersättning efter den klass i gällande resereglemente, som är för provinsialläkare bestämd.

6 mom. Har inom ett hushåll inträffat sjukdomsfall, som giver anledning antaga, att spetälska föreligger, åligger det hushållsföreståndaren att därom göra anmälan till hälsovårdsnämnden. Läkare, som iakttagit dylikt sjukdomsfall, är ock pliktig att göra sådan anmälan, som nu är sagd.

Har anmälan, varom här är fråga, inkommit till hälsovårdsnämnd, skall nämnden skriftligen därom underrätta vederbörande föreståndare för spetälskesjukvården, där sådan finnes förordnad, och i annat fall länsstyrelsen. Har dylik underrättelse inkommit till länsstyrelse, har

länsstyrelsen att antingen förordna läkare att besöka orten för meddelande av erforderliga råd och anvisningar eller hos medicinalstyrelsen begära anställande av undersökning genom någon för sådant uppdrag särskilt lämplig läkare.

3 §.

1 mom. Har någon av läkare förklarats behäftad med sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. omförmåles, skall hälsovårdsnämnden tillse, att den sjuke ofördröjligen erhåller vård å för ändamålet avsedd sjukvårdsinrättning, såvida icke nödig vård på enskild bekostnad beredes honom och de därvid mot smittas spridning vidtagna åtgärder äro av beskaffenhet att kunna av nämnden godkännas, eller ock med läkares intyg styrkes, att den sjuke icke utan fara för livet kan förflyttas.

2 mom. Vad i 1 mom. är stadgat äger jämväl tillämpning, då någon misstänkes vara behäftad med sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, och läkare finner hans intagande på sjukvårdsinrättning vara av behovet påkallat.

3 mom. Hälsovårdsnämnd äger att låta underkasta person, vilken utan att vara sjuk likväl av läkare misstänkes föra smitta av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, den observation och den isolering, som nämnden i det särskilda fallet kan finna erforderlig.

Förer sådan person smitta under längre tid, utan att sjukdomstecken yppa sig, och är det ej oundgängligen nödigt att underkasta honom isolering, skall hälsovårdsnämnden i stället ålägga honom erforderliga inskränkningar i fråga om arbete, varmed han må taga befattning, samt i övrigt meddela honom föreskrift om vad han har att iakttaga till förekommande av smittas spridning.

4 §.

1 mom. Har person, som är behäftad med sådan sjukdom, som i 2 § 1 och 6 mom. sägs, blivit avförd till sjukvårdsinrättning eller, om han åtnjuter enskild vård, flyttats till annan lägenhet, tillfrisknat eller avlidit, skall hälsovårdsnämnden ombesörja, att den sjukas bostad jämte hans gång- och sängkläder samt andra av honom brukade persedlar ävensom vid förflyttning använda åkdon och därmed jämförliga transportmedel underkastas erforderlig rening från smitta.

2 mom. Då person, vilken åtnjuter enskild vård för sjukdom, som i 2 § 1 och 6 mom. sägs, flyttats till annan lägenhet, tillfrisknat eller avlidit, skall den läkare, som behandlat den sjuke, så snart han om förhållandet fått kännedom göra anmälan till hälsovårdsnämnden i och för nödig smittrening.

5 §.

1 mom. Den i 4 § föreskrivna smittrening skall verkställas med ledning av de anvisningar, som medicinalstyrelsen utfärdar, samt bekostas av vederbörande hälsovårdsområde. Där så anses nödigt, äger hälsovårdsnämnd låta, mot utgivande av skäligen ersättning, förstöra gång- och sängkläder samt andra föremål, vilka kunna befaras överföra smitta.

2 mom. Ej må någon genom bortförande eller på annat sätt uundandra föremål från sådan åtgärd, som i 1 mom. sägs.

6 §.

Har i en bostadslägenhet förekommit fall av någon av de i 2 § 1 mom. omförmälda sjukdomar, äger hälsovårdsnämnden, där så prövas nödigt och annan tjänlig bostad kan av nämnden kostnadsfritt tillhandahållas, att för viss tid förbjuda begagnandet av den bostadslägenhet, där sjukdomsfallet förekommit.

7 §.

I lägenhet, där fall inträffat av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, må ej *bostad upplåtas* eller sanling av människor anordnas, förrän erforderlig smittrening verkställts.

8 §.

Då person angripits av sjukdom, som misstänkes vara någon av de i 2 § 1 mom. omförmälda, är vederbörande tjänsteläkare berättigad att erhålla tillträde till den sjuke samt att på den sjuke och på personer i hans omgivning göra de undersökningar han för sjukdomens bestämmande prövar nödiga.

Har person avlidit i sjukdom, som misstänkes vara någon av de i 2 § 1 mom. avsedda, må vederbörande tjänsteläkare ej förvägras tillträde till liket. Finner tjänsteläkaren för fastställande av sjukdomens beskaffenhet liköppning nödig och medgives ej sådan, har läkaren att anmäla förhållandet hos länsstyrelsen, som äger i ärendet förordna.

9 §.

Har fall av sjukdom, som i 2 § 1 mom. avses, inträffat inom hälsovårdsområde, skall, om hälsovårdsnämnden så påfordrar, å näst inträffande

sön- eller helgdag från predikstolen kungöras att sådan sjukdom utbrutit samt därjämte lämnas uppgift om platsen för sjukdomsfallet ävensom kort anvisning om nödiga försiktighetsmått.

10 §.

1 mom. Hälsovårdsnämnden må kunna förbjuda envar, som befaras överföra smittsam sjukdom, att besöka läroverk, skola, konfirmationsundervisning eller offentlig tillställning inom hälsovårdsområdet.

2 mom. Då smittsam sjukdom utbrutit och hälsovårdsnämnden anser behovet påkalla, att undervisningen i läroverk eller skola för längre eller kortare tid inställes, skall nämnden därom göra hemställan hos vederbörande skolstyrelse, rektor eller föreståndare.

11 §.

Under det smittsam sjukdom är gängse, har hälsovårdsnämnden att söka förekomma onödiga folksamlingar, vilka kunna bidraga till sjukdomens utbredning, varjämte det åligger vederbörande länsstyrelse att, där så prövas nödigt, sörja för att dylika folksamlingar bliva förbjudna ävensom att ändring av ort eller tid äger rum i fråga om tingssammanträde, uppboordsstämma, marknad, auktion, samling av trupp och dylikt.

12 §.

Är hälsovårdsområde hemsökt av svårare eller mera utbredd smittsam sjukdom, skall hälsovårdsnämnden tid efter annan till vederbörande länsstyrelse lämna uppgifter om sjukdomens fortgång och om vad i övrigt beträffande sjukdomen kan vara förtjänt av uppmärksamhet samt om de åtgärder nämnden vidtagit.

Yppas ovanlig dödlighet bland råttor, särskilt i hamnstäder eller på hamnplatser, skall, med hänsyn till fara för pestsmitta, uppgift om förhållandet skyndsamt lämnas på sätt nu stadgats.

13 §.

Då till länsstyrelsens kunskap kommer, att svårare smittsam sjukdom hotar eller redan yppats inom länet eller att annan smittsam sjukdom vunnit stor utbredning, har länsstyrelsen att genast vidtaga de åtgärder och meddela de föreskrifter till sjukdomens förekommande eller hämmande, som kunna på länsstyrelsen ankomma.

Det åligger ock länsstyrelsen att, då pest, kolera, smittkoppor eller fläckfeber yppar sig inom länet eller annan smittsam sjukdom uppträder synnerligen elakartat eller vunnit större utbredning, till chefen för civildepartementet och till medicinalstyrelsen ofördröjligen göra anmälan därom samt meddela underrättelser om sjukdomens fortgång och om de åtgärder, som i anledning därav blivit vidtagna.

Sådan anmälan skall ock göras, då till länsstyrelse inkommit uppgift, som i 12 § andra stycket sägs.

14 §.

För att förhindra införande i riket av de sjukdomar, som i 2 § 1 mom. omförmälas, skola de i denna lag meddelade föreskrifter gälla i tillämpliga delar.

Om de åtgärder, som utöver vad denna lag stadgar kunna finnas erforderliga för att förhindra smittsamma sjukdomars införande i riket, förordnar Konungen.

15 §.

Hälsovårdsnämnderna i hamnstäder och sådana hälsovårdsområden på landet, där hamnplatser finnas, skola vaka över att personer, som visa symtom av pest eller kolera, icke tagas ombord å fartyg, ävensom att handelsvaror och andra föremål, som kunna anses medföra smitta av sådan sjukdom, ej utföras. Därjämte skall hälsovårdsnämnd sörja för att, då pest är gängse, råttor hindras att komma ombord å fartyg. Då kolera förekommer, skall hälsovårdsnämnd tillse, att dricksvatten, som tages ombord å fartyg, är ur sanitär synpunkt tillfredsställande.

16 §.

För ordnande av allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar skall varje landstingsområde utgöra ett epidemidistrikt.

Stad, som icke deltagar i landsting, utgör eget epidemidistrikt.

Konungen äger för särskilt fall medgiva, att stad, som deltagar i landsting, må utgöra eget epidemidistrikt. Stad, som på grund av sålunda lämnat medgivande utgör eget epidemidistrikt, är befriad från bidrag till den av landstinget anordnade allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar inom det landstingsområde staden tillhör.

17 §.

Handhavandet av epidemidistriktets angelägenheter tillkommer i stad, som utgör eget epidemidistrikt, stadsfullmäktige, samt å annan ort landstinget.

18 §.

Varje epidemidistrikt skall äga tillgång till erforderligt antal platser å sjukhus, avsedda för personer, som äro behäftade med någon av de i 2 § 1 mom. uppräknade sjukdomar. Sådana epidemisjukhus skola vara ändamålsenligt förlagda och anordnade samt försedda med nödig utrustning, och skall vid dem anställas läkare samt den övriga personal, som av behovet påkallas.

Den vid epidemisjukhus anställda sjukvårdspersonalen skall vara så talrik och hava sin tjänstgöring så ordnad, att nödig vila och ledighet beredes densamma.

De till epidemisjukhus uppgjorda ritningar må underställas medicinalstyrelsens prövning.

Varje epidemidistrikt skall därjämte vara försett med erforderlig utrustning för sådana tillfälliga sjukvårdslokaler, vilkas inrättande kan nödvändiggöras av särskilda omständigheter.

För att på landsbygden bereda vård åt sådana med smittsam sjukdom behäftade personer, som äro intagna å tillfällig sjukvårdslokal eller för vilka plats å sjukhus eller å dylik lokal ej kunnat beredas, skall varje epidemidistrikt, som omfattar landsbygd, äga tillgång till nödigt antal sjuksköterskor.

19 §.

Förvaltningen av epidemisjukhus tillkommer i stad, som utgör eget epidemidistrikt, hälsovårdsnämnden, och å annan ort en för epidemidistriktet tillsatt epideminämnd.

Sådan epideminämnd skall bestå av förste provinsialläkaren i länet som självskriven ledamot samt *tre* inom epidemidistriktet bosatta personer, vilka väljas av landstinget för en tid av fyra kalenderår. För de valda ledamöterna utser landstinget för samma tid lika antal suppleanter.

20 §.

Epideminämnd skall verka för att sjukvården inom epidemidistriktet är så ordnad, att den, då sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, utbryter och så länge den varar, må fullt motsvara behovet.

För sådant ändamål har nämnden att uppgöra en plan över sjukvårdens ordnande, för den händelse de för distriktet tillgängliga platserna å epidemisjukhus skulle visa sig otillräckliga. Denna plan skall upp-

taga de lägenheter, över vilka nämnden vid förefallande behov kan förfoga för inrättandet av tillfälliga sjukvårdslokaler, ävensom den personal och utrustning, som för dessa finnas att tillgå. Planen skall omedelbart kunna bringas till verkställighet, i den mån omständigheterna det påkalla.

Vad i denna paragraf är stadgat om epideminämnd skall i stad, som utgör eget epidemidistrikt, gälla för hälsovårdsnämnden.

21 §.

Instruktion för epideminämnden fastställs av landstinget.

Epideminämnd har att hos landstinget göra framställning om medel, som erfordras för den verksamhet, vilken enligt denna lag åligger nämnden. I fråga om förvaltningen och redovisningen av dessa medel länder till efterrättelse vad i förordningen om landsting är stadgat.

22 §.

Hälsovårdsnämnder och epideminämnder skola årligen avgiva berättelser över de åtgärder, som av dem blivit i enlighet med bestämmelserna i denna lag vidtagna.

Närmare föreskrifter angående dessa berättelser utfärdas av medicinalstyrelsen.

23 §.

Person, som inom epidemidistriktet insjuknat i sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, åtnjuter kostnadsfritt vård och underhåll i allmänt rum å epidemisjukhus och å sådan tillfällig sjukvårdslokal, som i 18 § omförmäles.

Den, som jämlikt 3 § 2 eller 3 mom. intagits å epidemisjukhus eller å tillfällig sjukvårdslokal, är berättigad att kostnadsfritt åtnjuta underhåll i allmänt rum å sjukvårdsinrättningen under den tid han är intagen därstädes.

Kostnaden för vård och underhåll, som i denna paragraf avses, gäldas av epidemidistriktet.

24 §.

Konungen äger förordna, att vad i denna lag är stadgat angående sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. omförmäles, skall äga tillämpning jämväl å annan smittsam sjukdom.

25 §.

Har annan smittsam sjukdom än de i 2 § 1 mom. omförmälda vunnit större utbredning på en ort eller uppträder den i mera elakartad form, äger vederbörande länsstyrelse, efter förste provinsialläkarens hörande, förordna, att vad i denna lag är stadgat angående dessa senare sjukdomar jämväl skall, i de delar, som prövas nödigt, vinna tillämpning beträffande den förra.

Sådant förordnande, vilket kan avse länet i dess helhet eller del därav, må endast meddelas för viss tid. Har dylikt förordnande meddelats, skall länsstyrelsen ofördröjligen därom underrätta medicinalstyrelsen.

26 §.

1 mom. Högsta tillsynen över allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar ävensom över åtgärder till förekommande av sådana sjukdomars utbredning tillkommer medicinalstyrelsen. Epidemisjukhus står under överinseende av medicinalstyrelsen i allt vad som rör sjukvården och den vid sjukhuset anställda sjukvårdspersonalens arbetsförhållanden.

2 mom. Länsstyrelserna skola, var inom sitt län, vaka däröver, att städer och landsting ävensom hälsovårdsnämnder och epideminämnder samt vederbörande läkare fullgöra sina åligganden enligt denna lag, för vilket ändamål länsstyrelse äger att, där sådant finnes vara av nöden, förelägga lämpliga viten.

27 §.

Det åligger polismyndigheter och kronobetjäning ävensom tull-, lots- och hamnpersonal att biträda vederbörande hälsovårdsnämnd vid tillsynen över iakttagandet av vad i denna lag är stadgat ävensom av de särskilda föreskrifter, som jämlikt denna lag av nämnden meddelas.

28 §.

Underlåter hushållsföreståndare att fullgöra vad honom enligt 2 § 1 mom. åligger eller tredskas någon att hörsamma hälsovårdsnämnds beslut jämlikt 3 § angående någons intagande å sjukvårdsinrättning eller isolering eller ställande under observation eller bryter någon mot föreskriften i 5 § 2 mom. eller mot bestämmelserna i 7 §, straffes med böter från och med fem till och med ettusen kronor, där ej å förseelsen strängare straff är i allmänna strafflagen utsatt.

Lag samma vare om läkare försummar att iakttaga vad honom enligt 2 § 3 eller 6 mom. eller 4 § 2 mom. åligger.

29 §.

Då straff enligt denna lag ej finnes stadgat såsom påföljd för underlåtenhet att ställa sig någon av hälsovårdsnämnd meddelad föreskrift till efterrättelse, äger nämnden att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad.

30 §.

Den som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i denna lag är belagd med bötespåföljd, fortsätter eller förnyar samma förseelse, skall, när han därtill bliver lagligen förvunnen, för varje gång åtal emot honom ägt rum dömas till de böter, som för sådan förseelse äro bestämda.

31 §.

1 mom. Förseelse mot denna lag eller de i enlighet med densamma givna föreskrifter skall åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

2 mom. Förseelse, som i 1 mom. sägs, åtalas av allmän åklagare. Hälsovårdsnämnd äger ock att för särskilt fall förordna åklagare.

32 §.

Mot de föreskrifter och åtgärder, vilka det enligt denna lag tillkommer hälsovårdsnämnd eller länsstyrelse att meddela eller vidtaga, äger den, som anser sin rätt därav förnärmad eller obehörigen inskränkt, att anföra besvär, över hälsovårdsnämnds beslut hos länsstyrelsen inom trettio dagar efter delfäendet och över länsstyrelses beslut inom den tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

Hälsovårdsnämnds beslut jämlikt 3 §, 4 § och 10 § 1 mom. går utan hinder av klagan genast i verkställighet. I andra fall länder utan hinder av klagan beslut till efterrättelse endast försåvitt hälsovårdsnämnden eller länsstyrelsen prövar nödigt därom förordna.

33 §.

Böter och viten, som ådömas på grund av denna lag eller de i enlighet med densamma meddelade föreskrifter, tillfalla kommunen.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter eller vite, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

34 §.

Angående lungсот och könssjukdomar gäller vad därom särskilt är stadgat.

35 §.

Genom denna lag upphävas:

Kap. 4 i hälsovårdsstadgan för riket den 25 september 1874; .

kungl. förordningen den 19 mars 1875 angående åtgärder mot införande och utbredning av smittosamma sjukdomar bland rikets invånare;

kungl. kungörelsen den 14 juli 1893 angående vissa åtgärder till förekommande av kolerans utbredning bland rikets invånare; samt

kungl. brevet den 10 juli 1894 angående vissa lätnader för kommunerna vid anordnandet av sjukstuga för kolerasjuka.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920; dock att med avseende på epidemidistrikt, som innefattar landsbygd, bestämmelserna i 18 § första och fjärde styckena icke skola äga tillämplighet förr än *åtta* år förflutit från det lagen trätt i kraft.

Den skyldighet, som enligt 3 § 1 och 2 mom. åligger hälsovårdsnämnd, skall beträffande hälsovårdsnämnd på landet icke inträda förr än *åtta* år förflutit från det lagen trätt i kraft, i annat fall, än då tillgång till plats finnes å sådan sjukvårdsinrättning, som i 3 § 1 mom. omförmäles.

Ledamöter och suppleanter i epideminämnd skola av vederbörande landsting utses vid lagtima landstingssammanträde år 1919.

Stockholm den 17 maj 1919.

Med undersåtlig vördnad.
